

ศาลพิจารณารรคดีใน มณฑลปัตตานี ในเวลานี้ ยัง ขึ้น อยู่ใน กระจหวง
มหาดไทย ทรงพระราชดำริเห็นว่า ควร จะ ยก มา รวม ขึ้น ใน กระจหวง
ยุติธรรม เหมือน ศาล มณฑล ทั้งหลาย ให้ ตั้ง ตาม ระเบียบ อันดี จึง มี พระ
บรมราชโองการ ดำรัส เห็น เกล้า ฯ ดังว่า ให้ กระจหวง มหาดไทย
จัด ตั้ง ศาล ทั้งหลาย ใน มณฑลปัตตานี มา ขึ้น ใน กระจหวง ยุติธรรม แต่ ให้
กระจหวงยุติธรรม จัด รับ ศาล นั้น ๆ ไว้ บังคับ บัญชา ตาม ทำ นอง ราชการ
สืบไป แต่ บัด นี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘
เป็นวันที่ ๑๗๔๐ ในรัชกาลปัตยุมันนี้
(ลงนาม) มหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาอภัยราชา

ประกาศเปลี่ยนนาม เมืองปราณบุรี
เป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์

มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี ผู้รั้งตำแหน่ง เสด็จ บัด
กระจหวงมหาดไทย รับพระบรมราชโองการ ได้ เกล้า ฯ ดังรัส เห็น เกล้า
เห็น อกรหม่อม ดัง ว่า เมือง ปราณ บุรี ที่ ตั้ง ศาล กลาง เมือง ที่ เกาะหลัก
บัด นี้ เดิม พระบาท สมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ พระราชทานนาม
เมืองไว้ว่า เมือง ประจวบ คีรีขันธ์ และ ได้ ใช้นาม นั้น มา จน ถึง
พระพุทธศักราช ๒๔๔๙ เมื่อ พระบาท สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง ทรง พระ
กรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ รวม เมือง ปราณบุรี เมือง ประจวบคีรีขันธ์ และ
เมือง กำเนิด นพคุณ ๓ เมือง เข้า เป็น เมือง เดียว เพื่อ จัดการ เทศาภิบาล นั้น

วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๔๕๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๒ หน้า ๑๖๖๗

ทรงพระราชดำริเห็นว่า เมือง ปรานบุรี เป็น ชื่อเก่าควรคง ชื่อนั้นไว้
จึงได้พระราชทาน นาม เมือง ที่ตั้ง ชนใหม่ นั้นว่า เมืองปรานบุรี แต่ส่วน
ของ ที่เมือง ปราน เดิม นั้น ให้คง เรียกว่า อำเภอ ปราน

เพราะเหตุว่า ที่เมือง ปราน เก่า นั้น มีตำบลบ้าน แด จำลอง ปราน
เป็น หลักถาน อยู่ ราษฎร ก็ ยัง คง เรียก เมือง ปราน เก่า ซึ่ง ตั้ง ที่ ว่าการ
อำเภอ ปราน บัดนี้ว่า “เมือง ปราน” แต่ใน ทาง ราช การ นั้น เรียก ตำบล
บ้าน เก่าหลักที่ ตั้ง ศาลากลาง เมือง ว่า “เมือง ปรานบุรี” เป็น การ ใช้
ดับต้นพาให้เข้าใจผิดกันไปต่าง ๆ ทรงพระราชดำริเห็นว่านามเมืองปราน
ของ โบราณ ก็ ยังมี อำเภอ เมือง ปราน ตั้ง อยู่ เป็น หลัก ถาน มิได้ สืบส่ง แต่
ที่ เขา นาม เมือง ปราน มา ใช้ เป็น นาม สำหรับ เมือง ที่ ตั้ง อยู่ ต่าง ท้อง ที่ ใน แขวง
เมือง เดียว กัน ให้ เป็น การ ดับต้น และ เข้าใจ ยาก เช่น นี้ สมควร
จะ แก่ ไข ใช้ นาม เมือง ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้
พระราชทานไว้ เพราะฉะนั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนาม
เมือง ปรานบุรีว่า “เมือง ประจวบคีรีขันธ์” ตั้ง แต่ บัดนี้ เป็นต้นไป

ประกาศมาณวันที่ ๑๖ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๘

(ลงนาม) มหาอำมาตย์โท พระยามหาอำมาตยาธิบดี

ผู้รั้งตำแหน่ง เสนาบดี